

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Ivrisdictione Ecclesiasticâ, & Iudiciis

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 1. Quid, & quomodo instituenda executio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61847](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61847)

l. i. C. de execut. rei iud. & l. Necquicquam. §. ubi decretum, ff. de off. procons. ita cum inchoaveris fortiter insistendum, in auxilium evocatis etiam extraneis. Nihil insolens, quod rei iudicatae vigorem alius ad effectum deducit. l. 8. Cod. hoc tit. Præsidis provinciae hæc olim cura propria erat, l. Ordo C. de execut. rei iud.

§. I.

Quid executio, & quomodo instituenda in civilibus.

I. Executio aliàs aliter, hic actio iudicati est: executor, qui rem iudicatam perducit ad effectum, *l. Executorem. C. de execut. rei iudicata. Glossa in c. super questionum, de off. delegati.* Duplex est, *Merus* scilicet, cui sola executio committitur causa à Iudice cognita, & decisa, qui in rebus Ecclesiasticis potest esse quilibet clericus. *Non merus*, seu *mixtus*, cui aliquid à superiore exequendum seu pertractandum simpliciter committitur, & talis in rebus Ecclesiasticis esse non potest, nisi in dignitate constitutus, aut personatum habens, vel *Canonicus* Ecclesiae Cathedralis, si commissio fiat ei auctoritate literarum apostolicarum vel legatorum, aut delegatorum apostolicorum: secus si ab alio, quia tunc quilibet clericus esse potest. *c. statutum de reser. in 6. Azo. l. 3. summe Rubr. 2. Sylv. v. executor. num. 1. Armilla eod. Schneid. vvin l. 4 tit. 6 §. Tripli.* Et talem esse verum Iudicem probat *Barb. in c. Pastoralis. de off. lud. deleg.*

II. Omnis sententia legitima executioni mandari potest, & debet, post-

quam in rem iudicatam transivit, in rebus statim, etiam armata manu, si necesse sit. *l. Qui restitueret, ff. de rei vendic. in personalibus post 4. menses à tempore latae sententiae. l. fin. c. de usu rei iudica.* Nec ut malè quidam asserunt, impeditur à tertio, quia appellare non potest, sed illi cavetur per indemnitatem, ut *Barbola* notat in *c. Cum super. de sent. & re iudic. Covar. l. 99. pract. c. 16. Gail. l. 1. obs. 70.* Cæterùm complenda executio est per Iudicem ordinarium: nec sententia à Delegato lata per eundem executioni mandari potest. *l. à Divo Pio. l. Propterandum. §. si autem reus. C. de lud. & esenbar. l. 42. ff. tit. 1. Tholos. l. 50. c. 3. n. 27. & seq. Treutler. vol. 2. Disp. 23 n. 6.*

Excipe delegatum Imperatoris, & summi Pontificis, qui integrum annum habet ad exequendam sententiam suam aut si vult, executionem ad loci Ordinarium refert. *c. Quarenii. de off. & potest. lud. deleg. Menoch. de arb. q. 74. n. 48.* Arbitri quoque sententia per ordinarium Iudicem executioni mandatur. *l. Non ex omnibus. ff. de arb. Canis l. 4. Institut. tit. 38. Mynsing. Centur. 3. obs. 68. v. Varmser. tit. de delegatis obs. 2.*

Sententiam, quæ contra clerici personam, & bona ipsius exempta fertur, non nisi Ecclesiasticus Iudex exequi potest. *Zypaus de iurisd. l. 1. c. 9.*

II. Facienda executio est à Iudice appellationis, quando sententiam confirmavit, idque iuxta sententiae tenorem, & ordinem traditum in *l. A. Divo Pio. §. Inventione. ff. de re iud.* ut si in causa debitorum actione personali actum sit, capienda sint mobilia primum, deinde immobilia, postmodum nomina debitorum:

torum: postremò ad ipsius personæ capturam devenitur. Neque enim persona capienda est pro debito, nisi excussis bonis, scilicet quando excussione facta iudicantur non sufficere. *Barb. in c. Quoniam. v. lite non contestata.* qui etiam de beneficiis docet in *c. Pervenit. de fideiuss.* executionem fieri posse in redditibus illorum, quando alia bona desunt. *Guido Papa. q. 281. & 329. Schurff. Cent. 1. Consilio 29.* Similiter in feudalibus bonis fieri posse tradit *Guill. l. 1. observat. 117.*

Limita Primo, ut non sit opus ordinem prædictum servare in debitore sili. Debitor enim capi potest etiam nulla bonorum excussione facta *l. Nemo. C. de exactorib. tributorum.*

Secundo in actione hypothecaria, Serviana, seu pignoratitia.

Tertio cum executio facienda in vendendis rebus pupillaribus. Nam primò tunc capiuntur nomina debitorum. *Maranta Par. 6. §. de execut. num 15.* ita ut non servetur ordo legis, *Magis puto. §. Non passim. vers. quarere. ubi Bart. ff. de reb.*

III. In prædicta bonorum excussione parcendum est illis, quæ ad congruam debitoris sustentationem pertinent; & Ulpianus monet Creditores, ne velint exatores acerbi & contumeliosi, sed benigni & moderati esse. *l. si bene collate 33. ff. de usuris.* Insuper Novella Valentiniæ Cæsaris prohibet duram exactionem à civibus, velut ab hostibus, & vult iustitia potius ac misericordie debita finire. *Tholos. l. 22. c. 8.* ubi declarat, quænam in cessione bona

debitores sibi retinere queant. *Lesius vero. c. 16. D. 3. cum,* qui absque culpa sua bonis cogitur cedere, dicit retinere, vel etiam abscondere posse, quantum ipsi necessarium est, ut tenuiter vivat, secundum exigentiam status sui. Neque enim est fraudandus quotidianis alimentis. *l. sunt, qui in id. & c. ff. de re iud. l. is qui. & l. qui bonis. l. debitores. ff. qui 60. ced. poss.* In eo a, qui ratione delicti convenitur, non habetur respectus ne egeat, licet clericus foret. *V. Covar. l. 2. var. c. 1. Castro Palao Tr. 30. D. 1. Pun. 17 §. 7. Silv. V. Cefsiobon.*

IV. Damnatis ad solvendum actione personali conceditur quadrimestre tempus. *l. 2. l. 3. C. de usu. r. c. Querenti. 26. de off. & pot. Iud. del.* Iudex tamen habitatione qualitatibus, quantitatis debiti obsequii vel contumaciæ personarum, prorogare vel coarctare temeratus poterit. *l. 2. l. debitoribus ff. de re iud. c. Quod ad consultationem. de sent. & re iud.* Absque iusta causa ut faciat, leges non permittunt. *l. 4. §. si quis. ff. eod.* si verò absque causa quadrimestre tempus auxerit, dando v. g. sex mensium, valebit quidem prorogatio, ita tamen, ut quadrimestre, quod à iure conceditur simul computetur. *l. 4. cit. §. si quis.* Eodem modo agendum cum iis, qui sponte debitum confessi sunt. *l. Debitoribus. ff. de re iud.* Convicti enim, & confessi in iure pari passu incedunt. *l. Post rem iudicatam ff. de re iud. Schneidervin. l. 4. Inst. tit. 6. §. de act. quod metus causa. num. 62.* ubi addit, iure Saxonico non nisi 14. dies concedi. Item eos, qui

qui ad factum damnati, sunt, si contumaciter obstant, in carcerem abduci posse. Alias pro civili debito nemo in carceratur. *l. Nemo carcerem, C. de exact. trib. Wurmser. l. 1. tit. 28. observ. 8.*

Ita olim: hoc tempore passim carceribus in solutionem coguntur debitores. *Melonus tit. 13 n. 7.*

V. Si verò in rem actum sit, debitori iudex imponet præceptum absque mora rem ipsam cum fructibus reddendi. Sed si in præsentem neget se restituere posse, & sine frustratione videtur tempus restituendi causa petere, indulgendum est ei, ut tamen de litis æstimatione caveat cum fideiussore si intra tempus, quod ei datum est, non restituerit. *Instit. de officio iudicis §. 1. ubi Schneidevvin. num. 7.* monet restitutionem rei statim faciendam esse non distinguendo inter rem solam, vel mobilem. Vtraque enim eadem æquitate statim ei reddenda, qui dominus pronunciatus est. *Gloss. Angel. & DD. hic.* Unde non solet illud sententiæ inferri, cum sit legitimum, & solus intellectum. Quia tamen respondet ab æquitate. *l. si debitori ff. de iudic. & petentibus indulgeatur. l. Debitoribus, 31. v. Non tantum petentibus.* idcirco neganti sincerè se restituere posse indulgendum est, ut tamen caveat de litis æstimatione, hoc est, pretio rei controversæ. *l. 21. ff. de iud. cum fideiussore, qui mos est, latidationum iudicialium. l. 1. ff. Qui satisfacere cogantur nimirum, si intra tempus concessum non restituerit, ut*

fideiussor eam æstimationem præster. *§. Et si in rem inst. l. cit.* ita tamen, ut non plus obligetur, quam principalis. *l. Gracè §. illud. ff. eod.*

VI. Si hæreditas petita sit cum ipsa fructus quoque veniunt hoc modo, ut si culpa, non percepit, si vero malæ fidei possessor fuerit, qui quæ nullam suæ possessionis causam dicere possit, hoc est, iustum titulum. Nam paria sunt, nullum habere titulum, & iniustum habere. *l. 7. C. de acquir. poss. super extantibus rei vindicatione, de consumptis condictione teneatur. l. 3. C. de condi. ex lege. l. si pignore. ff. de pignor. act.*

Si verò bonæ fidei possessor fuerit, non habebitur ratio neque consumptorum, neque non perceptorum, qui hos lucratur. *l. 4. §. 2. ff. fin. regul. l. 4. §. 1. Lanæ. ff. de vsucap. l. quasiam. 40. ff. de acquir. rer. dom. extantes verò perceptosque neque dum consumptos omnino tenetur restituere in petitione hæreditatis iure actionis. *l. 2. C. de petit. hæredit. in vindicatione iudicis officio. l. cum fundus 31. ff. si certum petatur.* etiam consumptos quantum factus est locupletior. *l. 1. C. de petit. hæred.**

Denique post inchoatam petitionem, id est, litis contestationem illorum quoque fructuum facienda restitutio est, qui culpa possessoris percepti non sunt, vel percepti, & consumpti. *l. Iulianus. 9. §. quantum. ff. ad exhibend. l. 2. C. de fructibus & lit. expos. Tunc enim res propriè petita intelligitur & pot.*

& possessor quantumlibet bonæ fidei, in mala esse incipit. *l. Etsi. §. si ante. ff. de petit. hered.* quia de iure suo probabiliter dubitare incipit. *Ita ex Theophilo Sibonide vivimus.* alii vero, & melius in petitione hæreditatis diversam rationem esse tradunt, eò quod fructus ex ea percepti hæreditatem augeant. Ac proinde deberi, post qualemunque denunciationem petitoris: intellige, si ita fiat denunciatio, ut omnem possessori dubitationem de iure hæcenas malè usurpato eximat. Alias possessionis suæ beneficio fruatur.

VII. Quando actum, & iudicatum est de exhibendo, non satisfaciet, si exhibeat rem is, cum quo actum est, sed debet etiam rei causam exhibere; ut eam causam habeat actor, quam habiturus esset, si tum primum ad exhibendum egisset (hoc est, tempore contestationis. *l. præterea. 20. ff. de rei vindicatione.*) exhibita res fuisset. *l. Iulianus. §. pen. ex. ult. ff. ad exhibend.*

Causa appellatione continetur omne id, quod habiturus tum erat actor restitutione facta *di. l. præterea. ff. de rei vind.* Ideò se inter moras restituendi usucapta sit res à possessore; nihilominus condemnabitur reus, quanti intersuit exhibitam esse *di. l. Iulianus. §. ult. ff. ad exhibend.* præterea fructuum mediæ temporis, quod est à contestatione, ut principio ad sententiam usque velut exitum. *l. 1. ff. de re iudic.*

Si reus neget, se in præsentem exhibere posse, & prorogationem petat, idque

sine frustratione petere videatur (non enim malitiis est indulgendum. *l. In fundo. ff. de rei vindicat.*) concedenda est, ita tamen, ut caveat, se commo- do tempore, & post dilationem hoc nomine datam restitutum. *l. de eo. §. pen. ff. ad exhibendum.* si autem neque in præsentem exhibeat, nec pro futuro caveat, condemnabitur in id, quod actoris intererat, si ab initio, id est tempore litis contestatæ res exhibita fuisset. *d. l. Iulianus. §. ult.* Vbi æquitati, & arbitrio iudicis materia, & quantitas suggeritur litigantium suspecta cupiditate.

VIII. In executione familiæ heriscundæ singulas res singulis hæredibus, hoc est, alias aliis pro debita cuiusque portione hæreditaria, non latione corporum, sed numero laded distribuit. *l. 3. ff. famil. heriscund.*

Quod si alicui pretiosior appareat tributa portio, debet hunc condemnare aliis, ut excessum restituat, & partes ad æquentur, ex bona huius iudicii fide. *l. 9. C. eod. tit. §. quadam. In sit. de action.* similiter condemnandus est cohæredibus ad compensationem, qui fundi hæreditarii fructus percepit, consumpsit, vel corruptit. *l. Inter. §. si cohæredes. & §. fructus. ff. famil. herisc.*

Idem modus servandus est in communi dividundo, si de pluribus actum sit. Si autem de una re tantum, puta, fundo, isque divisionem admittat, partem suam singulis adiudicabit, & eius quæ proponderet, compensationem indicet, si dividi non

potest, uni alicui cedet, qui pretio aliis pro sua parte satisfaciet. *l. ultima C. de communi lega. lason. l. primo numero 39. ff. si certam petatur Paulus Castrensis in l. ad officium C. communi divid. Schneid. xv. in titulo de actionibus. libro quarto institut. §. de act. famil. hanc.*

IX. Si finium regundorum actum fuerit, iudex dispiciet, an necessaria sit adiudicatio. Si autem alius modus suppetit, fines & limites constituendi, adiudicatio omittetur. *l. in fin. ff. eod. §. l. primo. l. 3. C. eodem* In adiudicatione aliquando ex vicino agro pars demenda erit, quo facto æquitas postulat, ut alii certa pecunia id damni compensent. *l. 2. 3. 4. §. passim ff. eod.* A quibus malitiosè quid actum est in monendis, supprimendis vel transferendis terminis, ii condemnandi sunt, ut quantum aliorum interest, restituant, vel quanti in litem erit iuratum. *Glo. hic per. l. 3. ff. de in litem iurando.* Quanquam etiam extra ordinem criminaliter id crimen coercetur. *l. 2. 3. ff. de termino moto Paulus sentent. l. 1. tit. 17.*

Terminus denique per mensorem iudex declari iubet. *l. si irruptione 8. tit. ff. eod. si iubente iudice metiri agros quis obstiterit, contumacia nomine punire licebit.*

X. In causis debitorum, cum alia media deficiunt, & reus latet, missiorem in illius bona magistratus decernit facta potestate creditoribus, ut ea seruent, colant & fructus colligant, quorum pretio satisfiat sibi. Cognito autem fraudulenter latere debitorem, secun-

do decreto prætor omissionem in bona illius adiudicat creditoribus, vi cuius veri possessores consistunt, & omnes fructus inde collectos lucrifaciunt. *V. V. Vesenbec. l. 42. ff. tit. 4. §.*

§. 2.

De Executione in criminalibus.

I. IN criminalibus causis præsertim capitalibus non est differenda executio, sed postquam sententia in rem iudicatam transiit, mandanda executioni est, quamvis condemnatus diceret, se habere revelandum aliquid concernens principis personam, statum, & salutem. *l. si quis forte ff. de panis ubi cautia additur, quia dubium non est, eos id facere differendi supplicii & eludendæ pœnæ causa: magisque puniendos propterea, qui tamdiu conticuerunt, quod pro salute principis habere se iactant. Nec enim debebant rem magnam tamdiu tacere.*

Est propterea metuendum, ne pro liberatione reorum amici, vel cognati vel etiam correi occulti machinentur aliquid pro liberatione illorum: & supplicii pars est condemnatum expectatione futuri supplicii metu, & tristitia torqueri. *l. cum reus 18 C. de pan. l. omnes 23. eod. Iulius Clarus q. 90. Tholus. l. 50. c. 1. n. 38. Damhaud. in praxi crim. c. 149. §. seq. Cuiacius l. quinto c. novo Menochius de arbitrariis. casu 334.*

II. Curandum vero in primis, ut sacramentali confessione animum suum